

विश्वासीहरूको निम्ति लेखिएको
पवित्र बाइबलको टिप्पणी

आमोसको पुस्तकको टिप्पणी

विलियम म्याक डोनाल्ड

Title of the English Original:

Believer's Bible Commentary by William MacDonald

Indian Publisher of the English Original:

Authentic Media, Medchal Road, Suchitra Junction, Secunderabad – 500 067, India

ISBN of the English Original: ISBN 9789381905593

Copyright of the English Original: © 1995 by Christian Mission in Many Lands, Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Copyright of the Nepali translation: © 2017 by Christian Mission in Many Lands, Inc. P.O. Box 13, Spring Lake, NJ 07762, USA www.cmml.us

Publisher of the Nepali translation:

जीवन मार्ग प्रकाशन

पी.ओ. बक्स नं. २३

पी.ओ. कालिम्पोङ्ग - ७३४३०१

दार्जीलिङ्ग, पश्चिम बंगाल

भारत

Please visit our webpage for additional literature.

These publications are available as pdf files from:

www.nbcinepal.org

or write to: nbcinepal@gmail.com

आमोसको पुस्तकको भूमिका

‘आमोसचाहिँ अरू भविष्यवक्ताहरूभन्दा फरक थिए; किनकि उनी यस्ता व्यक्ति थिएनन्, जसको सारा जीवन परमप्रभुको वचन सुन्न र बोल्नमा समर्पित थिए। उनी कुनै ‘भविष्यवक्ताहरूको स्कूल’का शिष्य थिएनन्; उनी पेसेवार ‘दर्शी’ पनि थिएनन्। तर परमेश्वरको आदेशअनुसार बेतएलमा एउटा विशेष सन्देश सुनाउन उनले आफ्नो बगाल सीमित अवधिको लागि छोडे। त्यसपछि उनी सायद टेकोअमा आफ्नो भेडा पाल्ने कामकहाँ फर्के होलान्।’

श्री हर्बर्ट एफ. स्टेवेन्सन

क) ग्रन्थ-सूचिमा यस पुस्तकको विशिष्ट स्थान

पुरानो नियममा आमोसको पुस्तकचाहिँ उत्कृष्ट हिब्रू शैलीमा लेखिएको एउटा पुस्तक हो। आमोस भेडा-पालन गर्ने र किम्बुका रूखहरूको देखरेख गर्ने व्यक्ति थिए। अनि हुन सक्छ, परमेश्वरले कसरी सारा इतिहासभरि नै साधारण मानिसहरूलाई नियुक्त गर्नुभयो, यसको निम्ति उनी एक सजीव उदाहरण हुन्, जुन मानिसहरू नियमित बाइबल-स्कूलको पृष्ठभूमिबाट नआईकन र जसले कुनै औपचारिक शिक्षा नपाईकन परमप्रभुको निम्ति धेरै प्रभावशाली र सुन्दर ढङ्गमा बोल्न सके, यद्यपि यस्तो अधिकारप्राप्त शिक्षा वर्तमान समयको माग हो।

ख) यस पुस्तकको लेखक को हुन् ?

आमोस नामको अर्थ ‘बोभ’ हो; अनि उनको वंशावली दिइएको छैन; यसकारण अनुमान गर्न सकिन्छ, कि उनी यशैया अथवा सपन्याहजस्तै कुनै खानदान वा प्रख्यात परिवारबाट आएका मानिस थिएनन् होलान्।

प्रायः प्रचारकरूले के गर्छन् भने, तिनीहरूले आमोसको देहाती पृष्ठभूमिमाथि चाहिएको भन्दा बढी जोड दिन्छन्। यसकारण यस सम्बन्धमा बुझिराख्नुहोस्, कि उनको आर्जन गर्ने पेशा वर्णन गर्दाखेरि हिब्रूमा प्रयोग गरिएको शब्दको अर्थ खास ‘गोठाला’ होइन, तर आमोसको विषयमा छोडेर केवल राजा मेशाको सम्बन्धमा प्रयोग गरिएको शब्द हो, जो भेडा-पालन गर्नमा पूरा निपुण भएका व्यक्ति थिए (२ राजा ३:४)।^{१)} हो, उनी यहूदाको राज्यका मानिस थिए; तर उनले उत्तरमा गएर सामरियामा जाने र इस्राएल राज्यको विरुद्धमा भविष्यवाणी गर्ने कार्यभार पाए। आमोसचाहिँ धार्मिकताको प्रेमी र सत्यतानिष्ठ गम्भीर भविष्यवक्ता थिए।

ग) यस पुस्तकको लेखे मिति के हो ?

आमोसचाहिँ यहूदाका राजा उज्जियाहको शासनकालमा (ख्रीष्टपूर्व ७९०-७३९) र इस्राएलका राजा यारोबाम द्वितीयको शासन-कालमा सेवारत थिए (ख्रीष्टपूर्व ७९३-७५३), विशेष गरी उत्तरीय राज्यमा अनि एउटा समृद्धिले सुसम्पन्न, विलसित र नैतिक

हिसाबले शिथिल भएको जमानामा सेवारत थिए। अनि यो भविष्यवाणी भुइँचालो जानु-भन्दा दुई वर्ष अगाडि उनीकहाँ आएको थियो भन्ने कुरा आमोसले उल्लेख गरे। तर त्यस भुइँचालोले यो भविष्यवाणी आएको मिति अङ्कित त गर्दैन्, तर पुरातत्त्वले प्रमाणसहित के पत्ता लगायो भने, लगभग ख्रीष्टपूर्व ७६० सालतिर एउटा ठूलो भुइँचालो गएको रहेछ। अनि आमोसले उल्लेख गरेका राजाहरूका शासनकालहरूसँग यस कुराले मेल खान्छ।

घ) यस पुस्तकको सन्दर्भ र यसको विषयवस्तु के-के हुन् ?

ख्रीष्टपूर्व ८१०-७८३ सालमा अदद-निरारी तृतीय अधीनस्थ अश्शूर राज्यले सिरियाली संघलाई जित्यो; यस कुराले राजा योआश र तिनका छोरा यारोबाम द्वितीयलाई नयाँ इलाकाहरू आफ्नै तुल्याउने मौका दिलायो। अनि सामरिया यात्री दलहरूको निम्ति बिसौनी-स्थल बन्यो; यसकारण

इस्त्राएलको राज्यले ठूलो लाभ उठाउँथ्यो। फलस्वरूप हात्तीदाँतका महलहरू बनिए। अनि व्यापारीहरू विश्रामदिनका प्रतिबन्धहरूको विषयमा अधीर भए। अनि धनवान् मानिसहरू दमनकारी र भ्रष्ट थिए; अनि न्यायका अड्डा-हरूमा अन्यायले राज्य गथ्यो। धार्मिक सभा र धार्मिक कार्यक्रमहरू कि त देखावटी थिए, कि त मूर्तिपूजा पो थिए। अनि अन्धविश्वास र अनैतिकता व्यापक थिए। यस्तो डरलाग्दो अवस्था पक्का पनि लामो समयसम्म टिक्न सक्दैन, तर त्यसले निकटमा परमेश्वरको न्याय निम्त्याउँछ भन्ने कुरा आमोसले छर्लङ्गे देखे। उनको लोकप्रिय नभएको कार्यभार के थियो भने, उनी उत्तरमा गएर समारियामा जानु, इस्त्राएलको राज्यलाई आरोप लगाउनु र न्यायको विषयमा चेताउनी दिनु थियो। इस्त्राएलचाहिँ ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको एउटा डालो थियो, जसको न्याय बाटोमा आउने लागेको थियो।

रूपरेखा:

खण्ड १) आमोस १-२: आठवटा जाति र शहरहरूमाथि आइपर्ने न्यायहरूको विषयमा चेतावनी दिइएको

- क) आमोस १:१-२: आमोसको पुस्तकको परिचय
- ख) आमोस १:३-५: दमस्कस शहर-राज्यमाथि आइपर्ने न्याय
- ग) आमोस १:६-८: गाजा शहर र पलिस्तीहरूका अन्य शहरहरूमाथि आइपर्ने न्याय
- घ) आमोस १:९-१०: टायर शहरमाथि आइपर्ने न्याय
- ङ) आमोस १:११-१२: एदोममाथि आइपर्ने न्याय
- च) आमोस १:१३-१५: अम्मोनीहरूमाथि आइपर्ने न्याय
- छ) आमोस २:१-३: मोआबमाथि आइपर्ने न्याय
- ज) आमोस २:४-५: यहूदामाथि आइपर्ने न्याय
- झ) आमोस २:६-१६: इस्राएलमाथि आइपर्ने न्याय

खण्ड २) आमोस ३-६: इस्राएली जातिको दोष र दण्ड

- क) आमोस ३: पहिला आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन !'
- ख) आमोस ४: दोस्रा आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन !'
- ग) आमोस ५:१-१७: तेस्रा आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन !'
- घ) आमोस ५:१८-२७: परमप्रभुको दिनको चाहना गर्नेहरूलाई हाय !
- ङ) आमोस ६: हात्तीदाँतका पलङहरूमा ढल्कनेहरूलाई हाय !

खण्ड ३) आमोस ७:१-९:१०: आउन लागेको न्यायको निम्ति विभिन्न प्रतीकात्मक लक्षणहरू दिइए

- क) आमोस ७:१-३: सलहहरूको विपत्ति
- ख) आमोस ७:४-६: भस्म पार्ने आगो
- ग) आमोस ७:७-९: साहुल
- घ) आमोस ७:१०-१७: अन्तराल विषय: आमोसलाई धम्की दिँदा उनले भुक्न मानेनन्
- ङ) आमोस ८: ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको एउटा डालो
- च) आमोस ९:१-१०: हे आमोस, ढोकाको चौकोसको थाप्लामा हिराऊ !

खण्ड ४) आमोस ९:११-१५: भविष्यमा इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना हुनेछ

आमोसको पुस्तकको टिप्पणी

खण्ड १

आमोस १-२:

आठवटा जाति र शहरहरूमाथि आइपर्ने न्यायहरूको विषयमा चेताउनी दिइएको

क) आमोस १:१-२: आमोसको पुस्तकको परिचय

आमोसले आफ्नो पुस्तकका पहिला दुई अध्यायहरूमा आठवटा जातिहरूको विरुद्धमा न्यायको फैसला सुनाए। अनि 'त्यसका तीनवटा, अँ, चारवटा अपराधहरूको कारणले म त्यसलाई दण्ड नदिई छोड्नेछैन' भन्ने वाक्यबाट हरेक न्यायको फैसला शुरु हुन्छ। श्री जे. सिङ्लो ब्याक्सटरले हामीलाई यस हिब्रू मुहावराको अर्थ स्पष्ट पारेका छन्:

‘यस वाक्यको अर्थ हामीले गणित अनुसार अक्षरशः लिनुहुँदैन, हामीले तीन वा चार गनुहुँदैन; तर हामीले यी अङ्कहरू मुहावरेदार अर्थमा बुझ्नुपर्छ। यसको अर्थ ‘नाप भरिएको, अँ, पोखिएको छ’ हो। यसर्थ यी मानिसहरूको पाप अति भएको थियो; अथवा हामीले आधुनिक भाषामा भन्नु हो भने, तिनीहरूले ज्यादा, ज्यादा पाप गरे; तिनीहरूले ओभर गरे, र गोबर भयो।’²⁾

ख) आमोस १:३-५: दमस्कस शहर- राज्यमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको पहिलो धम्की अरामको प्रमुख शहर-राज्य दमस्कसको विरुद्धमा आयो। अरामीहरूले गिलादको विरोधमा लडाइँ गर्दा फलामका भाँट्ने हतियारहरू प्रयोग गरे। तिनीहरू यर्दन नदीको पूर्वमा अवस्थित भएका इस्राएलका अर्बाई कुलहरूको विरुद्धमा अत्यन्तै क्रूर र निर्दयी थिए। यसकारण अरामका मानिसहरूको दण्डचाहिँ कैदी भएर कोरमा जानु थियो।

ग) आमोस १:६-८: गाजा शहर र पलिस्तीहरूका अन्य शहरहरूमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको दोस्रो धम्कीचाहिँ गाजाको विरुद्धमा आयो; किनकि त्यस ठाउँमा पलिस्तीहरूले इस्राएली कैदीहरूलाई क्रूर एदोमीहरूको हातमा सुम्पिदिएका थिए। सजाय पाउने पलिस्तीहरूका अरू शहरहरू अशदोद, अश्कलोन र एक्रोन थिए। फलस्वरूप पलिस्तीहरूको बाँकी रहेको भागरूपी मानिसहरू नष्ट हुनेथिए।

घ) आमोस १:९-१०: टायर शहरमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको तेस्रो धम्कीचाहिँ टायरको विरुद्धमा आयो। किनकि टायरका बासिन्दा-

हरूले पनि कैदीहरूलाई एदोमको हातमा सुम्पिदिएका थिए र इस्राएलसँग भाइ-भाइको बीचमा स्थापित भएको सन्धि तोडिदिएका थिए। यसकारण टायरका महलहरूको निम्ति एउटा भस्म पार्ने आगो पठाइनेथियो; टायरको विषयमा भविष्यवाणी यस प्रकारको थियो।

ड) आमोस १:११-१२: एदोममाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको चौथो धम्कीचाहिँ एदोमको विरुद्धमा आयो। एदोमीहरू आफ्ना इस्राएली भाइहरूका निर्दयी र क्रूर शत्रुहरू थिए; (याद रहोस्: एसाव याकूबका दाजु थिए)। इस्राएलीहरूसित तिनीहरूको निर्दयी व्यवहार र निरन्तर घृणाको खातिर तिनीहरूले सुहाउँदो दण्ड पाउनेथिए; ईश्वरीय न्याय तिनीहरूका शहरहरू तेमान र बोझामाथि आइपर्नेथियो।

च) आमोस १:१३-१५: अम्मोनीहरूमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको पाचौँ धम्कीचाहिँ अम्मोनीहरूको विरुद्धमा आयो। किनकि अम्मोनीहरूले गिलाद देशका केही इलाकाहरू कब्जा गर्न भयानक अत्याचार गरेका थिए। तिनीहरूले आफ्नो रक्तपातले पूर्ण क्रूरतामा गिलादका गर्भवती स्त्रीहरूका पेट समेत चिरिदिएका थिए। यसकारण तिनीहरूका राजा र शासकहरू कैद, आगो र लडाइँको आँधीबेहरीको निम्ति ठहराइए।

छ) आमोस २:१-३: मोआबमाथि आइपर्ने न्याय

न्यायको छैटौँ धम्की मोआबको विरुद्धमा आयो; किनकि त्यस देशले एदोमका राजालाई उचित दफन समेत दिएको थिएन (२ राजा

आमोसको पुस्तकअनुसार परमेश्वरको न्यायमा परेका ठाउँहरू

३:२६-२७), जहाँ 'आफ्ना जेठा छोरा'को सन्दर्भ सायद मोआबका राजाको जेठा छोरा होइन, तर एदोमका राजाको जेठा छोरा थियो होला, कि कसो हो ?

ज) आमोस २:४-५: यहूदामाथि आइपर्ने न्याय

अनि अबचाहिँ परमप्रभु असजिलो लाग्ने गरी आमोसको पुस्तकका पाठकहरूको नजिक आउँदै हुनुहुन्थ्यो; किनकि अब उहाँबाट न्यायको फैसला सुन्नुपर्ने दुईवटा देशहरू यहूदा र इस्राएल पो भए! छवटा अन्यजाति देशहरूको साथमा यहूदा र इस्राएलका नामहरू पढ्न कति उदेक र अनौठो कुरा हो, होइन र? पक्का पनि आमोसको जमानाका यहूदीहरूको निम्ति यो साह्रै अपमानजनक कुरा भएको हुनुपरेको थियो! तर यस प्रकारले परमेश्वरले तिनी-हरूलाई स्पष्ट पार्न खोज्नु-भयो, कि तिनीहरूको पापले गर्दा यहूदा र इस्राएलले परमप्रभुको दृष्टिमा विशेष मान्यता पाउने सौभाग्य गुमाइपठाएका थिए। अब यहूदालाई दण्ड दिइनेथियो; किनभने तिनी-हरूले परमप्रभुको व्यवस्था तुच्छ ठानेका थिए; तिनीहरूले उहाँका आज्ञाहरू पालन गर्दैनथिए, र तिनीहरू भूटहरूको पछि, अर्थात् मूर्तिहरूको पछि हिँड्दैथिए।

झ) आमोस २:६-१६: इस्राएलमाथि आइपर्ने न्याय

आमोस २:६-८: यस ठाउँसम्म इस्राएलका मानिसहरूले आमोसलाई उनका अभियोगहरूको निम्ति सराहना गर्दैथिए। तर अब उनी तिनीहरूकहाँ फर्कन लागे; तब तिनीहरूको ताली-बजाइको विषयमा के भयो? आहा, तिनीहरूको प्रशंसा तुरुन्तै क्रोधमा पो परिणत भएछ! अनि इस्राएललाई सजाय किन दिइनेथियो? किनभने तिनीहरूले

धर्मी जन र गरिबहरूलाई थिचोमिचो गर्दैथिए; तिनीहरूले फोहोरभन्दा फोहोर व्यभिचारहरू गर्दैथिए; तिनीहरूले बन्धकको रूपमा दिइएका लुगाहरू समयमा फर्काएनन्, तर रातभरि आफूसँग राखे^{३)}; अनि तिनीहरू देवताको मन्दिरमा त्यस दाखमट्टाले मात्ने गर्थे, जुन दाखमट्टा तिनीहरूले चुसाइ र घुसखोरीबाट कमाएको पैसाले किनेका थिए।

आमोस २:९-१२: त्यसपछि परमेश्वरले इस्राएललाई विगत समयमा तिनीहरूलाई देखाउनुभएका कृपाहरू बयान गर्दै हुनुहुन्थ्यो: उहाँले एमोरीहरूलाई नाश गर्नुभएको थियो, जुन एमोरीहरूचाहिँ कनान देशमा देवदार र फलाँटका रूखहरूजति बलवान् थिए, र बलियो गरी त्यहाँ वास गर्थे। उहाँले मिस्र देशबाट इस्राएली जातिलाई बचाउनुभएको थियो र अलग रहेको जीवन कस्तो छ, सो प्रदर्शन गर्ने हेतुले उहाँले तिनीहरूको बीचबाट नाजीरहरूलाई खडा गर्नुभएको थियो। तर तिनीहरूले नाजीरहरूलाई बिगारे र भविष्य-वक्ताहरूलाई 'भविष्यवाणी नगर्' भन्ने आदेश दिए।

आमोस २:१३-१६: फलस्वरूप परमेश्वरले तिनीहरूलाई दबाउनुहुनेथियो, कुल्चनुहुनेथियो; उहाँले तिनीहरूलाई उम्केर भाग्न दिनुहुनेथिएन, तर अश्वशूरीहरूद्वारा तिनी-हरूलाई हार खुवाउनुहुनेथियो। शक्तिशाली मानिसहरूले पनि आफूलाई छुटाउन सक्नेथिएनन् र वेगसित दगुर्नेहरूको सामुबाट भागेर जाने ठाउँ वा उम्कने बाटो पनि नष्ट हुनेथियो।

जस्तै तिनीहरूबाट एउटा सानो अवशेष मात्र बाँचेथियो ।

आमोस ३:१३-१५: बेतएलका वेदीहरू, जसमाथि सुनको बाछोको पूजा गरिन्थ्यो, पूरा नाश गरिनेथिए । अनि होशे १०:५-६ पदहरू- अनुसार त्यो सुनको बाछोचाहिँ अशशूरमा लगिनेथियो । धनी मानिसहरूका ठूला-ठूला भव्य भवनहरू खतम हुनेथिए ।

खण्ड २

आमोस ३-६:

इस्त्राएली जातिको दोष र दण्ड

क) आमोस ३: पहिला आह्वानहरू: 'हे इस्त्राएलीहरूहो, सुन !'

आमोस ३:१-२: यहाँ फेरि पनि परमप्रभुले इस्त्राएलीहरूलाई न्यायको धम्की दिनुभयो । तिनीहरूले परमप्रभुसित एउटा विशेष ठाउँ र घनिष्ठ सम्बन्ध ओगटेका हुनाले तिनीहरूको पाप भन् गम्भीर भएको थियो, र तिनीहरूको सजाय भन् सिकिस्त हुनेथियो । यसकारण उहाँले तिनीहरूलाई तिनीहरूका सबै अधर्महरूको दण्ड दिनुहुनेथियो ।

आमोस ३:३-८: विनाकारण त्यो न्याय तिनीहरूमाथि आइपर्नेथिएन; किनकि हरेक प्रभावको उचित कारण छ । आमोसले क्रिया-प्रतिक्रियाको सम्बन्धमा सातवटा प्रश्नहरू सोधे; अन्तमा परमप्रभुले सामरिया शहरमाथि ल्याउन लाग्नुभएको विपत्तिमा कुरा टुङ्गियो । यसमा अचम्म मान्नुपर्ने कुरा केही पनि छैन; किनभने परमेश्वरले आफ्ना भविष्यवक्ता-हरूमार्फत यो कुरा अघि नै प्रकट गरि-सक्नुभएको थियो ।

आमोस ३:९-१२: अशदोद अर्थात् पलिस्ती देश र मिस्र देशलाई सामरियामा भइरहेको अत्याचार, अन्याय, हिंसा र लुटपाटको निम्ति साक्षी हुने आह्वान गरियो । किनकि तिनीहरूका यी पापहरूले अशशूरी आक्रमण-कारीहरूलाई इस्त्राएल देशमा ल्याउनेथिए । यसको चित्र सुस्पष्ट छ: सिंहको मुखबाट निलिएको भेडाको रहल भाग निकालिएको

ख) आमोस ४: दोस्रा आह्वानहरू: 'हे इस्त्राएलीहरूहो, सुन !'

आमोस ४:१-३: यहाँ यस खण्डमा सामरियाका धनी स्त्रीहरू बाशानका गाईहरूसँग तुलना गरिएका छन्, जुन गाईहरू मोटाघाटा र अटेरी थिए । यिनीहरूलाई यिनीहरूले गरिबहरूलाई थिचोमिचो गरेको र विलासी जीवन यापन गरेको दोष लागेको थियो । यसको खातिर यिनीहरूले निम्न दण्ड भोग्नेथिए: यिनीहरू हस्याडफस्याड गर्दै र हडबडाउँदै देश छोडिजानेथिए र यिनीहरूलाई कैदी बनाएर अशशूरमा लगिनेथियो । निस्कैदा-खेरि यिनीहरू र यिनीहरूका सन्तानहरू के जस्तै देखिनेथिए ? ओहो, यिनीहरू त बल्ली-हरूले तानिनेथिए र तोडिएका उबडखाबड पर्खालहरूहुँदो हातखुट्टा सार्दै, लड्दै-पड्दै भाग्नेथिए ।

आर.एस.वी., एन.एस.बी. र एन.के.-जे.वी.ले गरेजस्तै 'हर्मोन' एउटा स्थानको नामको रूपमा अनुवाद नगरेर के.जे.वी. र अरू केही बाइबल-संस्करणहरूले यो शब्द 'दरबार' वा 'किल्ला' अनुवाद गरेका छन् । यस सम्बन्धमा श्री जी. एन. डार्बीले निम्न टिप्पणी गरेका छन्:

'कतिजनाले यो शब्द "पहाडहरू" भनेर अनुवाद गरेका छन्, अरूले "किल्ला" र के.जे.वी.ले "महल" अनुवाद गरेका छन्, जस्तै १:४ पद र अन्य पदहरूमा; तर यस शब्दको अर्थको खास निर्धारण पाइएको छैन ।

आमोस ४:४-१३: 'बेतएलमा आफ्ना बलिदानहरू ल्याओ र निरन्तर आफ्नो मूर्तिपूजा कायम राख' भनेर परमेश्वरले इस्राएलीहरूलाई छेड्छन् भयो। त्यससित उहाँको के सरोकार? तिनीहरूको रोटीको घटी भएको थियो (६ पद); देशमा खडेरी लागेको थियो (४:७-८); तिनीहरूमाथि सेप्याइ र दुसीको प्रहार, अनि सलहहरूको विपत्ति आएको थियो (९ पद); महामारी, लडाइँ, काटमार (१० पद) र अन्य प्रकोपहरूले तिनीहरूलाई सताउँदैथिए (११ पद)। तर यी कुराहरूमध्ये एउटैले पनि तिनीहरूलाई पश्चात्ताप गराउन नसकेको हुनाले अबचाहिँ इस्राएली जाति परमप्रभु सेनाहरूका परमेश्वर स्वयम्सित भेट्न तयार हुनुपरेको थियो। बाह्र पदचाहिँ सुसमाचारको निमन्त्रणा होइन, तर न्यायको सन्देश पो हो।^(४)

ग) आमोस ५:१-१७: तेस्ना आह्वानहरू: 'हे इस्राएलीहरूहो, सुन !'

आमोस ५:१-७: भविष्यवक्ता आमोसले इस्राएली जातिको पतनको खातिर विलाप गर्दैथिए; किनभने दसजना सिपाहीहरूमा एकजना मात्र बचाइनेथियो। 'बेतएलको खोजी नगर, गिल्यालमा पनि नपस, अँ, बेरशेबामा नजाओ !' मानिसहरूले ती शहरहरूको खोजी गर्नुहुँदैनथियो, जहाँ तिनीहरूका प्रसिद्ध मूर्तिहरूका थानहरू थिए; तर तिनीहरूले परमप्रभुको खोजी गर्नुपरेको थियो र यसरी तिनीहरू बाँच्नु थियो।

आमोस ५:८-१३: नभए कृत्तिका नक्षत्र र मृगशिरा बनाउनुभएको र सारा ब्रम्हाण्डको संचालन गर्नुहुने परमप्रभुले तिनीहरूमाथि आफ्नो क्रोध खन्याउनुहुनेथियो; किनभने तिनीहरूमा न्याय र धार्मिकताको कमी भएको थियो। इस्राएली जातिका पापी मानिसहरूले धर्मा जनलाई किन घृणा गरे त? किनकि उसले तिनीहरूलाई हप्कायो। अनि तिनीहरूले

इमानदार मानिसलाई हेला गर्थे; किनकि उसले सच्चाइ बोल्थ्यो। तिनीहरू छल र नीच कमाइले धनी भएका थिए; यसकारण तिनीहरूले आफ्नो धनसम्पत्तिबाट आनन्द लिन पाउनेथिएनन्।

आमोस ५:१४-१७: 'भलाइको खोजी गर, र खराबीको होइन, र तिमीहरू बाँचेछौ ! ... खराबीलाई घृणा गर, तर भलाइलाई प्रेम गर, र मूलढोकामा न्याय स्थापित गर !' यसरी नै तिनीहरूलाई धार्मिकताको खोजी गर्ने र सामाजिक न्याय कायम राख्ने आह्वान दिइयो। तर अचानक प्रसङ्ग बदली भयो: 'सबै सडकहरूमा बलौना हुनेछ।' यसबाट स्पष्टसँग बुझिन्छ, कि यी मानिसहरूले ध्यानसित सुन्दैनथिए, र यसकारण दिव्य फैसलाअनुसार तिनीहरूको निम्ति दण्ड निश्चय गरिएको थियो।

घ) आमोस ५:१८-२७: प्रभुको दिनको चाहना गर्नेहरूलाई हाय !

आमोस ५:१८-२०: मानिसहरूले परमप्रभुको दिनको चाहना गर्नुहुँदैनथियो; किनकि त्यो दिन अन्धकार र विपत्तिको कुदिन हुनेथियो, जुन कुदिनमा एउटा खराबीमाथि अर्को खराबी तिनीहरूमाथि आउनेथियो।

आमोस ५:२१-२७: इस्राएलीहरूले चाडका दिनहरूमा परमप्रभुकाहाँ बलिहरू र भेटीहरू ल्याइरहेका थिए, तर तिनीहरूको जीवन भ्रष्ट थियो; यसकारण परमेश्वरले तिनीहरूका भेटीहरू अस्वीकार गर्नुभयो। उहाँ त रीतिविधिहरू होइन, तर धार्मिकता मन पराउनुहुन्छ। अब उजाडस्थानको कुरा आयो: इस्राएलीहरू उजाडस्थानमा घुमफिर गरेको समयमा पनि तिनीहरूले परमप्रभुको आराधना गरेको दाबी गरेका थिए; तर वास्तवमा तिनीहरूले मोलोक, सिक्कूत र कियून आदि मूर्तिहरूको पूजा गरेका थिए।

**ड) आमोस ६: हात्तीदाँतका पलङ्गहरूमा
ढल्कनेहरूलाई हाय !**

आमोस ६:१-८: तिनीहरूको विलसितता, निश्चिन्तता, ऐसआरामी र निर्धक्कता हिंसाले खलबलाउनेथियो। हात्तीदाँतका पलङ्गहरूमा ढल्कनेहरू र आफ्ना ओछ्यानहरूमाथि लमत्तत्र परेकाहरूलाई धिक्कार ! भरपेट खाने र घिच्नेहरूलाई हाय ! सितारको धुनमा गुनगुनाउनेहरूलाई हाय ! डबका-डबका दाखमदा पिउनेहरूलाई हाय ! महँगो-महँगो सुगन्ध र उच्च स्तरका सुगन्धित तेलहरू लगाउनेहरूलाई हाय ! अँ, भोजभतेरहरूमा खान बस्नेहरूलाई हाय ! तिनीहरूको निश्चिन्त हुने र ऐसआराम गर्ने मनोभावको विषयमा परमेश्वरको भावना र प्रतिक्रिया यस्तो छ: ‘म याकूबको घमण्ड हला गर्छु र उसका महलहरू घृणा गर्छु।’ सामरिया अशशूरीहरूको हातमा सुम्पिनेथियो।

आमोस ६:९-१०: यी दुईवटा दुःखद पदहरू श्री पेज एच. केलीले निम्न प्रकारले वर्णन गरेका छन्:

‘जुन महामारी सारा देशभरि फैलिनेथियो, त्यो महामारी चलेको बेलामा यति धेरै मानिसहरूको मृत्यु हुनेथियो, कि सामान्य दफन-कार्यहरू छोडिनेथिए र बचेका मानिसहरूले शव जलाउने असामान्य तरिका अपनाउनेथिए। किनकि यस्तो हुनेथियो: जब मृतकको कुनै आफन्त त्यस मृतकको दाहसंस्कार गर्ने हेतुले त्यो शव निकाल्न त्यसको घरभित्र पस्छ, तब उसले त्यस घरमा केवल एकैजना बचेको मानिस उपस्थित भएको भेट्दाउँछ, जो घरको एउटा कुनामा लुकेर बसेको छ। अनि जब यस आफन्तले त्यस मानिसलाई बोलाउँछ, तब त्यस मानिसले “धत्, चुप लाग् !” भन्छ र त्यसपछि थप्छ: “हामीले परमप्रभुको नाम लिनुहुँदैन।’ यी यहूदी मानिसहरूले विगत समयमा परमेश्वरको नाम अपवित्र तुल्याएका कति हो कति ! तर अहिले चाहिँतिनीहरूले उहाँको नाम उच्चारण गर्न आँट गर्दैनथिए; किनकि तिनीहरूले

आफूमाथि उहाँको क्रोधको नवीन प्रवाह निम्त्याउन चाहँदैनथिए, निम्त्याउनदेखि डराउँदैथिए। यस सम्बन्धमा महत्त्वपूर्ण कुरा के हो भने, आजको दिनसम्म पनि धर्मनिष्ठ यहूदीहरूले परमेश्वरको ‘यहोवा’ नाम उच्चारण गर्दैनन्, जुन नामचाहिँ त्यो नाम हो, जुन नाममा परमेश्वरले इस्राएलीहरूसँग आफ्नो वाचा स्थापित गर्नुभएको हो।^{१५}

आमोस ६:११-१४: तिनीहरूको व्यवहार मूर्ख थियो र व्यर्थ पनि थियो; यो त गोरुहरू लिएर चट्टानमाथि जोत्नु बराबर थियो। तिनीहरूले न्याय बिगारे र धार्मिकताको खिल्ली उदाए। तिनीहरूले आफ्नो सैन्य बलको विषयमा घमण्ड गर्थे; किनकि लो-डेबर र कर्नाइम नगण्य विजयहरू थिए। किनभने अशशूरीहरूले उत्तरमा हमातको पस्ने ठाउँदेखि दक्षिणको सिमानासम्म अर्थात् अराबाको बेसीसम्म देश सताउनेथिए।

खण्ड ३

आमोस ७:१-९:१०:

**आउन लागेको न्यायको निम्ति
विभिन्न प्रतीकात्मक लक्षणहरू
दिइए**

क) आमोस ७:१-३: सलहहरूको विपत्ति

यस अध्यायको १-९ पदसम्मको खण्डमा आमोसले आफ्ना मानिसहरूको निम्ति अन्तर्विन्ती गरे; किनकि इस्राएली जातिमाथि तीनवटा खतराहरू आइपर्न लागेका थिए, जुन खतराहरू निम्न प्रकारका छन्: पहिले देशको सारा घाँसपात स्वाहा गर्ने सलहहरू आउनेथिए; हुन सक्छ, यी सलहहरूले अशशूरका राजा

पुलको आक्रमण सङ्केत गरे होलान् । अनि आमोसको प्रार्थनाको उत्तरमा यो न्याय टर्‍यो ।

ख) आमोस ७:४-६: भस्म पार्ने आगो

दोस्रो खतराचाहिँ भस्म पार्ने आगो थियो; हुन सक्छ, यस आगोले तिग्लत-पिलेसेरको आक्रमण सङ्केत गर्‍यो होला । अनि फेरि 'सानो याकूब'को निम्ति चढाएको उनको प्रार्थनाले यो विपत्ति रोक्‍यो ।

ग) आमोस ७:७-९: साहुल

अनि तेस्रो खतराले चाहिँ सायद अशशूरका राजा शल्मनेसेरद्वारा हुने सामरियाको विनाश सङ्केत गर्‍यो । किनकि साहुलले के अर्थ दिन्छ भने, परमेश्वरको न्यायमा सम्पूर्ण रूपले सच्चाइ र इमानदारी थियो । अनि परमेश्वरले घोषणा गर्नुभयो: अब उप्रान्त उहाँ आफ्नो दयामा फेरि कहिल्यै इस्राएलबाट भएर जानुहुनेथिएन ।

घ) आमोस ७:१०-१७: अन्तराल विषय:

आमोसलाई धम्की दिँदा उनले भुक्न मानेनन्

आमोस ७:१०-१३: बेतएलको मूर्तिको पूजाहारी अमस्याहले आमोसलाई बेतएलको विरोधमा अर्थात् राजाको पवित्रस्थानको विरोधमा भविष्यवाणी गर्न निषेध गरे । अनि तिनले उनलाई 'तिमी यहूदामा भएको आफ्नो घरमा फर्केर जानू र त्यहाँ आफ्नो जीविका चलाउनु' भनेर भने ।

आमोस ७:१४-१७: तर आमोसले तिनलाई निम्न जवाफ दिए: 'परमेश्वरले मलाई यस सेवकाईको निम्ति नियुक्त गर्नुभयो, यसैकारण म कसरी रोक्न सक्छु; अहँ, म रोक्नेछैनँ ।' उनी कुनै खास भविष्यवक्ता नै थिएनन्, न ता भविष्यवक्ताहरूका शिष्य थिए; तर उनलाई बाध्यता परेको थियो: उनले

परमप्रभुको वचन बोल्नुपरेको थियो । यसकारण उनले अमस्याहलाई भने: 'परमप्रभुको वचन सुन !' त्यसपछि उनले अमस्याहमाथि, तिनकी पत्नीमाथि र तिनका छोराछोरीहरूमाथि, साथै तिनको देशमाथि कस्तो डरलाग्दो विनाश आउन लागेको थियो, सो सुनाए ।

ड) आमोस ८: ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको एउटा डालो

आमोस ८:१-६: ग्रीष्म ऋतुको फलले भरिएको डालोले अब न्यायको निम्ति इस्राएली जातिको म्याद पुगेको सङ्केत गर्‍यो । परमेश्वर अबदेखि उसो कहिल्यै आफ्नो दयामा तिनीहरूको बीचबाट भएर जानुहुनेथिएन । किनकि धनी मानिसहरूले गरिबहरूलाई थिचोमिचो गरिरहेका थिए; 'चाडका दिनहरू कहिले समाप्त होऊन् र हामी पैसा कमाउन सकौं' भनेर तिनीहरू अधीर र पूरा चञ्चल भइरहेका थिए; तिनीहरूको व्यवसाय अति भ्रष्ट थियो; तिनीहरूलाई तराजु खोटा बनाएको दोष लाग्यो ।

आमोस ८:७-१२: यसको प्रतिफल-स्वरूप परमप्रभुले डरलाग्दा-डरलाग्दा भुइँचालोहरूद्वारा यस देशलाई दण्ड दिनुहुनेथियो । अनि दिउँसो पृथ्वीमा अँध्यारो लाग्नेथियो, अनि एक-एक घरमा शोक-चाहिँ पाहुना बस्नेथियो । मानिसहरूले परमप्रभुको वचन सुन्न खूब चाहना गर्नेथिए, तर परमप्रभुको वचन तिनीहरूबाट रोकिएर राखिनेथियो । त्यस बेलामा परमेश्वरको वचनको अनिकाल र खडेरी प्रबल हुनेथियो ।

आमोस ८:१३-१४: मूर्तिपूजाले इस्राएलका सबैभन्दा खाइलाग्दा जवान मानिसहरूमाथि ठूलो अकाल ल्याउनेथियो र भूटा देवताहरूको नाममा शपथ खानेहरूमाथि विनाश ल्याउनेथियो । मानिसहरूले आफ्ना

मूर्तिहरूबाट एउटा दिव्य वाणी सुन्न खोजेथिए, तर पाउनेथिएनन्।

च) आमोस ९:१-१०: हे आमोस, ढोकाको चौकोसको थाप्लामा हिराऊ !

आमोस ९:१-४: यहाँ के देखिन्छ ? परमप्रभुले आफ्नो न्याय वेदीबाट शुरु गर्नुभएको रहेछ ! हुन सक्छ, सायद त्यो वेदी बेतएलमा भएको भूटो वेदी पो थियो कि ? मानिसहरूले कुनै उम्कने ठाउँ भेट्छन्थिएनन्; तिनीहरू जता भागे तापनि तरवारले तिनीहरूलाई भेट्छन् छेड्नेथियो। अधोलोक, आकाश, कर्मलको टाकुरा, समुद्रको पोथि, अँ, तिनीहरू आफ्ना शत्रुहरूको अघि-अघि गएको कैद जस्तै उम्कने सम्भावित ठाउँहरू भए-देखि ती ठाउँहरू समेत तिनीहरूबाट टलेर जानेथिए। तिनीहरूको विरुद्धमा दन्किरहेको परमेश्वरको क्रोधको गम्भीरता यी शब्दहरूमा देखिन्छ: 'भलाइको निम्ति होइन, तर खराबीको निम्ति म आफ्नो आँखा तिनीहरूमाथि लगाउनेछु।' इस्राएलीहरूलाई स्पष्ट-संग थाह भएको होस्, कि तिनीहरू ठूलो समस्यामा परेका रहेछन् !

आमोस ९:५-१०: सेनाहरूका परमप्रभुलाई र उहाँको सर्वशक्ति कसले सामना गर्न सक्ला ? पृथ्वीको वरिपरि वायुमण्डलका तह-तहहरू अनि धरतीभित्र रहेका ढुङ्गा-चट्टानरूपी तहहरू एकै परमप्रभुले निर्माण गर्नुभएको र स्थापित गर्नुभएको थियो। इस्राएली जाति यहाँ इथियोपियाका अन्यजाति मानिसहरूसँग तुलना गरिएको छ, अनि परमेश्वर आफैले तिनीहरूलाई 'पापी राज्य' भन्नभयो, कति कटु वचन ! तिनीहरूले आफ्नो विशेष सौभाग्य-स्थल र ठहर गुमाए। उहाँले पापी मानिसहरूलाई दण्ड दिनुहुनेथियो, तर अन्न चाल्नीमा चालेभैं बाँकी रहेकाहरूलाई बचाउनुहुनेथियो; यसो हुँदा एउटा सानोभन्दा

सानो दाना पनि भुइँमा खस्नेथिएन। हो, धेरैजसो मानिसहरू नाश हुनेथिए, तर सर्वशक्तिमान् परमेश्वरको दृष्टिमा जो योग्य थिए, उनीहरू जोगिनेथिए।

खण्ड ४

आमोस ९:११-१५ :

भविष्यमा इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना हुनेछ

आमोस ९:११-१२: यस अध्यायका ११-१५ पदहरूको खण्डमा इस्राएली जातिको पुनर्स्थापना वर्णन गरिएको छ। किनकि परमेश्वरले दाऊदलाई गर्नुभएका प्रतिज्ञाहरू पूरा हुने नै छन्। कति मानिसहरू छन्, जसले एघार पद लिएर 'इस्राएली जाति र मण्डली एउटै हुन्, र ख्रीष्टको मण्डलीचाहिँ त्यो मर्मत गरिएको तम्बू हो' भन्ने कुरा सिकाउँछन्। (अक्षरशः 'छाप्रो', जुन छाप्रोले रद्द गरिएको राजवंशलाई सङ्केत गर्छ, एन.के.जे.वी.को पार्श्वमा लेखिएको टिप्पणीअनुसार)। तर पक्का पनि हामीले यसको अर्थ यस पदको सन्दर्भअनुसार लगाउनुपर्छ। अनि यसको सन्दर्भचाहिँ इस्राएली जाति नै हो र बाह्य पदअनुसार सबै जातिहरू हुन्, ख्रीष्टको हजार वर्षको राज्यमा। यस विषयमा श्री सी. आई. स्कोफिल्डले निम्न कुरा लेखेका छन्:

'दाऊदको वंशको राजतन्त्र एउटा तम्बूद्वारा चित्रण गरिएको छ, जुन तम्बूको अवस्था समयमा बिग्रिँदै गएको थियो (यशैया ११:१)। अनि यस पदको आधारमा 'तल्मुड'का रब्बीहरूले मसीहलाई 'बार-नफ्ती' भन्ने नाम राखे, जसको अर्थ 'ढलितको छोरा' हो। तर उहाँ उद्वुनेछ (मलाकी ४:२)।'^{६)}

आमोस ९:१३-१५: त्यस बेलामा बाफरे, अङ्गुर, नयाँ दाखमट्टा, गहुँ, जैतुन र अन्य फलफूलहरूको खेतीको फसलको वृद्धि के अचम्मको रीतिले हुनेछ! शहरहरूको

पुनर्निर्माण गरिनेछ र यिनमा फेरि मानिसहरू बस्नेछन्; परमेश्वरले आफ्ना जनहरूलाई रोप्नुहुनेछ, अनि तिनीहरू यस देशबाट फेरि कहिल्यै निकालिनेछैनन्।

ENDNOTES:

- 1) **Introduction:** The word for a shepherd is *rôéh*; the word for a sheep-breeder is *nôççd*.
- 2) **1:3-5:** J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, p. 130.
- 3) **2:6-8:** A garment given in pledge that a debt would be paid was not to be kept overnight, since it might well be the only blanket that a poor person had (Deut. 24:12, 13).
- 4) **4:4-13:** However, by application it makes a great gospel warning. The evangelist D. L. Moody, for example, found "four things in this text: a) There is one God. b) We are accountable to him. c) We must meet him. d) We need preparation to meet him" (Notes from My Bible, p. 92).
- 5) **6:9-10:** Page H. Kelly, *Amos, Prophet of Social Justice*, p. 97.
- 6) **9:11-12:** The New Scofield Study Bible. New King James Version, p. 1056.

BIBLIOGRAPHY

- Feinberg, Charles. *The Minor Prophets*. Chicago: Moody Press, 1976.
- Kelly, Page H. *Amos, Prophet of Social Justice*. Grand Rapids: Baker Book House, 1966.
- Mills, Montague S. *The Minor Prophets. A Survey*. Dallas: 3E Ministries, n.d.
- Stevenson, Herbert F. *Three Prophetic Voices. Studies in Joel, Amos and Hosea*. Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell Company, 1971.
- Tatford, Frederick A. *The Minor Prophets*. Vol. 1. Reprint (3 vols.) Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1982.